

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Відділення поліції № 4 (м. Герца) Чернівецького районного
управління поліції Головного управління Національної поліції
в Чернівецькій області**

13.12.2024

м. Чернівці, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 13.12.2024 групою НПМ здійснено відвідування Відділення поліції № 4 (м. Герца) Чернівецького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Чернівецькій області (далі – відділення поліції, територіальний підрозділ поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Ісопенко Ірина Юльянівна, представник Уповноваженого у Чернівецькій області (керівник групи НПМ).

Пітей-Маляр Аліна Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Сидоренко Олександр Олегович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Лупу Аріна Віталіївна, представник громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернівецькій області).

Відділення поліції знаходиться за адресою: вулиця Георгіє Асакі, 19, місто Герца, Чернівецький район, Чернівецька область, 60501.

Начальник відділення поліції – Савчук Едуард Петрович.

Територіальний підрозділ розміщено у двоповерховій будівлі. При вході у будівлю розміщено табличку з найменуванням органу.

Вхід до територіального підрозділу обладнано пандусом, що забезпечує безперешкодний доступ до приміщення маломобільними групами населення (фото 1).

На вході до приміщення відділення поліції є камера відеоспостереження та табличка з написом про те, що ведеться відеоспостереження.

На усіх службових кабінетах є таблички із зазначенням посад та прізвищ працівників, які в них працюють (фото 2).

Скриньку для скарг і пропозицій закріплено у місці, доступному для відвідувачів (фото 3).

Чергова частина розташована на першому поверсі.

Під час відвідування встановлено, що співробітники відділення поліції пройшли підготовку з надання домедичної допомоги особам, що перебувають у невідкладному стані.

У приміщенні відділення поліції проводяться ремонтні роботи та планується запровадження «Інформаційної підсистеми «Custody Records»

інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» (фото 4-5).

Діяльність кімнати для затриманих припинено на підставі наказу керівника Герцаївського районного відділу поліції від 05.01.2017 № 9.

Під час відвідування відділення поліції, затримані особи не утримувались.

У 2024 року співробітниками відділення поліції затримано: за вчинення адміністративних правопорушень – 9 осіб, затриманих за підозрою у вчиненні злочину – 38 осіб.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування відділення поліції групою НПМ здійснено 22.03.2019.

За результатами попереднього відвідування надано наступні рекомендації:

Головному управлінню Національній поліції України в Чернівецькій області:

1. Провести службове розслідування та вжити заходів до усунення наявних порушень вимог законодавства.

2. Вжити заходів щодо попередження катування та неналежного поводження, зокрема:

- забезпечити належну фіксацію перебування осіб в органах поліції, належне ведення службової документації, визначеної Інструкцією з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженою наказом МВС України від 23.05.2017 року № 440;

- забезпечити внесення до Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених відомостей щодо мети доставлення, прибуття (для складення протоколу, за викликом слідчого тощо), вжитих стосовно доставленої, запрошеної особи заходів (складено протокол, відібране пояснення тощо), розбірливої інформації про посаду та прізвище особи, що доставляла чи запрошувала громадян;

- забезпечити обладнання всіх дверей табличками з номерами, назвами підрозділів, зазначенням посад і прізвищ працівників усіх службових кабінетів відділення поліції.

3. Забезпечити усунення недоліків із забезпечення права громадян на захист, зокрема негайне повідомлення після затримання особи орган (установу), уповноважений законом на надання безоплатної правової допомоги, а у випадку неприбуття адвоката – повідомлення про неприбуття адвоката до регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

4. Обладнати кімнати для проведення слідчих дій у відповідності до вимог, передбачених наказами МВС України від 18.12.2003 року № 1561, від 16.09.2009 року № 404.

5. Забезпечити проведення слідчих дій та інших передбачених законодавством України заходів (опитування, побачення із захисником тощо) виключно у слідчих кімнатах.

6. Обладнати кімнати для затриманих відповідно до вимог підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440.

7. Забезпечити здійснення технічного обслуговування вогнегасників.

8. Забезпечити наявність у відповідних приміщеннях відділення укомплектованих згідно діючих норм медичних аптечок.

9. Обладнати вхід до відділення пандусом згідно Державних Будівельних норм.

10. Демонтувати оголошення про заборону входу до Герцаївського відділення поліції з мобільним телефоном.

11. Організувати проведення теоретичного заняття з керівним складом Герцаївського відділення поліції про необхідність дотримання органами поліції правового принципу діяльності поліції виключно в рамках і в спосіб, передбачений Законом, та неприпустимості самовільного порушення чи обмеження прав людини.

11. Забезпечити вільний доступ відвідувачів відділення поліції до Книги скарг та пропозицій.

12. Відновити освітлення в коридорах першого поверху. Привести електрощитову до безпечного стану.

13. Обладнати та використовувати належним чином «Зелену кімнату». Вжити заходів щодо удосконалення превентивної роботи та роботи із профілактики правопорушень, в тому числі серед молоді.

14. Забезпечити вільний доступ до внутрішнього туалету працівників поліції та відвідувачів.

15. Здійснити ремонт скриньки скарг та пропозицій.

16. Вжити вичерпних заходів, спрямованих на недопущення зазначених недоліків у всіх органах, підпорядкованих Головному управлінню Національної поліції в Чернівецькій області.

У ході відвідування встановлено, що рекомендації виконані частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Право на охорону здоров'я, медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

1. У черговій частині відділення поліції відсутній перелік закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія з відповідними адресами та телефонами сайтів ЗПТ.

Під час спілкування із черговим виявлено, що він не ознайомлений з порядком дій під час доставляння до відділення поліції особи, яка перебуває на обліку ЗПТ/АРТ – потребує замісної підтримувальної терапії або антиретровірусної терапії.

Дані факти свідчать про недотримання вимог Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії затвердженого, спільним наказом МОЗ, МВС, МЮ, ДС УКН від 22.10.2022 № № 821/937/1549/5/156, оскільки органи внутрішніх справ сприяють організації надання ЗПТ або проведення детоксикації адмінзатриманим.

Порушення права на свободу та особисту недоторканість (стаття 29 Конституції України, стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).

2. У ході відвідування у черговій частині відділення поліції виявлено опечатану кімнату для затриманих, діяльність якої відповідно до наказу керівника Герцаївського районного відділу поліції від 05.01.2017 № 9 припинено, так як умови утримання не відповідають галузевим будівельним нормам та рекомендаціям Європейського комітету проти тортур. Призупинення діяльності кімнати для затриманих порушує пункт 1 розділу VIII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція). Проте, під час візуального огляду було встановлено, що входні двері до даної кімнати має ознаки можливого використання (фото 6-7).

У відділенні поліції не створено умов для тимчасового тримання затриманих та доставлених осіб.

3. У відділенні поліції відсутня кімната для проведення слідчих дій, а процесуальні дії із затриманими особами проводяться в службових кабінетах співробітників слідчого відділу, без належної відеофіксації таких дій. Зокрема, із Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених встановлено, що з 01.11.2024 по 13.12.2024 до територіального підрозділу поліції запрошено для проведення слідчих дій 95 осіб.

Така практика є негативною та може впливати на стан додержання прав людини та порушувати процесуальні гарантії під час затримання та слідства. Порушення вимог щодо умов проведення слідчих дій та відеофіксації може викликати сумнів у законності проведення слідства. Такі дії можуть порушувати принципи прозорості та об'єктивності та стати підставою для відмови у засудженні особи, яка була затримана та піддана слідчим діям у таких умовах.

На заборону проведення слідчих дій та інших заходів необхідних для повного, всебічного й об'єктивного дослідження обставин учинених злочинів у будь яких приміщеннях органів і підрозділів внутрішніх справ, крім слідчих кімнат вказує вимога пункту 3 наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України» від 18.12.2003 № 1561.

У разі тимчасової відсутності в адміністративній будівлі органу (підрозділу) поліції спеціально відведених та облаштованих службових приміщень або недостатньої їх кількості для забезпечення повноважень поліції відповідно до пункту 7 розділу VII Інструкції опитування й інші процесуальні дії з відвідувачами, запрошеними та доставленими особами можуть проводитися в службових кабінетах поліцейських, визначених керівником органу досудового розслідування з відеофіксацією таких дій у встановленому порядку. У порушення вищезазначених вимог Інструкції керівництвом відділення поліції не визначено таких службових кабінетів поліцейських у яких можуть проводитись процесуальні дії та не забезпечено їх відеофіксації.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у Другій Загальній доповіді [CPT/Inf (92) 3] наголошував, що електронні записи поліцейських допитів є додатковою гарантією недопущення жорстокого поводження із затриманими особами та надають також значні переваги самій поліції, оскільки виключають безпідставні звинувачення у фізичних чи психологічних знущаннях.

Наявність записів здійснених поліцією допитів також зменшить вірогідність навмисної відмови затриманих осіб від попередньо наданих свідчень.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).

4. У порушення вимог пункту 17 розділу VII Інструкції у відділі поліції не обладнано кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками, у зв'язку з чим такі побачення проводяться в службових кабінетах працівників.

5. У ході опрацювання журналів, які ведуться у територіальному підрозділі поліції встановлено недоліки у веденні Журналу інформування Центрів з надання безоплатної правничої допомоги, у частині внесення некоректних відомостей. Зокрема, у графі 3 запису № 40 зазначено, що особа затримана 27.07.2024, а у графі 5 вказано, що інформування про затримання центру з надання безоплатної правничої допомоги відбулося 27.09.2024.

Здійснивши звірку із протоколом встановлено, що затримання відбулося 27.07.2024, а відповідно до матеріалів звірки із центром надання безоплатної правничої допомоги – останній поінформовано 27.07.2024, а не 27.09.2024.

Інші порушення

6. У порушення частини 2 статті 212 Кримінального процесуального кодексу України відповідальними за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих відповідно до наказу начальника відділення поліції від 27.10.2024 № 108 призначено керівників органу досудового розслідування,

органу дізнання та інші співробітники підрозділу органу досудового розслідування та оперативного підрозділу.

7. Інформаційні стенди розміщені на 2 поверсі, що унеможливило вільний доступ відвідувачів до інформації, зокрема до графіків прийому громадян, що може свідчити про порушення абзацу 2 статті 22 Закону України «Про звернення громадян» (фото 8).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Начальнику Головного управління Національної поліції в Чернівецькій області:

1. Забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування відділу поліції.

Начальнику Відділення поліції № 4 (м. Герца) Чернівецького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Чернівецькій області:

1. Забезпечити розміщення переліку закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія з відповідними адресами та телефонами сайтів ЗПТ у приміщенні чергової частини.

2. Провести навчання щодо порядку дій під час доставляння до відділення поліції особи, яка перебуває на обліку ЗПТ/АРТ – потребує замісної підтримувальної терапії або антиретровірусної терапії.

3. Відновити роботу кімнати для затриманих та забезпечити належні умови утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства.

4. Визначити службові кабінети відділу поліції, у яких можуть проводитись процесуальні дії та забезпечити відеофіксацію таких дій.

5. Обладнати у відділі поліції кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками.

6. Забезпечити належне ведення журналів, які використовуються у відділенні поліції.

7. Призначити відповідальну особу за перебування затриманих з урахуванням норм статті 212 Кримінально-процесуального кодексу України.

8. Забезпечити розміщення інформаційних стендів у доступному місці для відвідувачів.

Додатки: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НІМ
Представник Уповноваженого
у Чернівецькій області**

Ірина ІСОПЕНКО

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

